

שלא בזמנן אפילו ליפסל בלינה! (13)

אמר רבה: אכן מאן דקא מוטיב שפיר קא מוטיב [מי שהקשה ממשנתנו הקשה שפיר], ברם, הרי אבוה דרבי אבין נמי לא מדעתו אמר כן שנדחה דבריו מכח משנתנו, אלא מתניתא קאמר [בריייתא היה שונה כדבריו], ואם כן עלינו לטרוח וליישב שלא יסתרו דברי הבריייתא למשנתנו; וכך יש לנו לומר:

קסבר — התנא של הבריייתא — לילה אין מחוסר זמן, הא ימים מחוסרים זמן; כלומר, אכן כלי שרת אין מקדשין אלא בזמנן, ומיהו הרי הבריייתא עוסקת במנחה שקמצה

בלילה ויגיע זמנה למחרת ביום, וחסרון זמן משום לילה הוא שאינו חשוב חסרון זמן, מה שאין כן במשנתנו שנחסרו ימים לזמנו, אינו מתקדש ואפילו ליפסל. (14)

ומקשינן עלה: אם כן במשנתנו איך הוא ק-ב מניחו לשבת הבאה, והרי:

כי מטי ליליא דבי שימשא ליקדוש וליפסול, לכשיבוא ליל שבת הבאה — יתקדש, מאחר שכאילו כבר הגיע זמנו, ויפסל הלחם לכשיעבור עליו ליל השבת הבאה, ולמחרתו הלחם פסול! (1)

שרת [כצ"ל, והגהת השיטמ"ק תמוהה] לקומץ, דזמנו הוא, אלא שאין עבודת לילה כשירה; ויש להעיר בלשון רש"י, שאין אנו צריכים לתוספת "שהלילה הולך אחר היום", אלא בכגון לחם הפנים [בהמשך הסוגיא], שיש לו זמן מוגדר והלילה הולך אחר היום, אבל בעניינינו שאנו עוסקים במנחה שקמצה בלילה, ואין לה זמן מוגדר כלל, אלא שעבודת לילה אינה כשירה, בזה אין צריך להוסיף שהלילה הולך אחר היום.

1. נתבאר על פי דברי רש"י בד"ה כי מטי — ולפי גירסת השיטה מקובצת — שכתב: כי מטי ליליא דבי שימשי של שבת ראשונה ליקדוש, דהא אמרת לילה אין מחוסר זמן, וליפסול בליל שבת שניה בלינה, שהרי עומד שם שמונה ימים שלמים.

ומבואר מן הסוגיא ומדברי רש"י, שזמנו של לחם הפנים הוא שבעה ימים מעת לעת, ולכן כשהגיע ליל שבת — מעת לעת מאז שנסדר — נחשב הלחם כמי שעבר זמנו ונפסל בלינת אותו לילה; שאם אין זמן הלחם תלוי במעת לעת, הרי כיון שנתקדש בליל שבת לא יעבור זמנו אלא לאחר השבת, וכמו לחם שנסדר ביום השבת

13. א. כתב רש"י: ליקדוש מאחד בשבת, וכי מטי אידך דחד בשבת ליפסל בלינה למוצאי אחד בשבת, שהרי שהה יותר משמונה ימים. והנה בהערות על המשנה נתבאר, שיש בדברי רש"י שם חידוש, והוא: אפילו כשסידר לחם בלי בזיכין, ואין עתיד הלחם להיות מותר כלל, מכל מקום זמן הפסול הוא לאחר השבת הבאה, והוא חידוש, כי הרי אין השבת הבאה זמנו של לחם זה כלל כי אין לו בזיכין; וכאן הוסיף לנו רש"י חידוש על חידושו, שאפילו אם נסדר הלחם באחד בשבת, אילו היה מתקדש אף שלא בזמנו, כי אז היה שיעור זמנו ליפסל בלינה לאחר אחד בשבת הבאה, ועל אף שזמן זה אין לו שום משמעות ביחס ללחם זה, מכל מקום לעולם שיעור לחם ליפסל בלינה הוא כשיעור שהוא נפסל כשנתקדש בזמנו דהיינו לאחר שמונה ימים.

ב. מה שכתב רש"י "לאחר שמונה ימים", בפשוטו, היינו לאחר שיעבור הלילה השמיני, וראה עוד בהערות בהמשך הסוגיא.

14. לשון רש"י הוא: לילה אין מחוסר זמן, דהלילה הולך אחר היום, הילכך מקדש ליה כלי